

низка законів України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, локальні нормативні акти. Серед головних відзначимо закони України «Про адміністративні послуги», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» щодо проведення електронної реєстрації», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» тощо. [1]

Зазначимо що, електронні публічні послуги, які надають об'єднані територіальні громади, виступають як урегульована публічно-правовими нормами діяльність виконавчих органів або посадових осіб об'єднаних територіальних громад із виконанням своїх повноважень та обов'язків на основі використання цифрових технологій, що спрямована на юридичне оформлення умов, визначених законодавством, необхідних для забезпечення належної реалізації громадянами своїх суб'єктивних прав, охоронюваних законом інтересів або виконання обов'язків.

Цифровізація породжує процес використання цифрових технологій і рішень у реаліях внутрішнього життя об'єднаних територіальних громад, а також надання ними публічних послуг, що повинно ґрунтуватися на загальній ідеї забезпечення прав громадян. Права громадян розглядаються як відображення їх об'єктивних потреб. У зв'язку з цим доміняючою діяльністю об'єднаних територіальних громад є створення умов, необхідних для забезпечення реалізації громадянами, їх об'єднаннями та юридичними особами своїх прав і охоронюваних законом інтересів.

Наведене свідчить про необхідність розроблення єдиної скоординованої державної політики в зазначеній сфері, але треба звернути увагу на деякі проблеми такі, як:

1. відсутність єдиних вимог щодо запровадження електронних послуг
2. неврегульованість питання електронної ідентифікації та автентифікації суб'єктів звернення під час надання електронних послуг
3. відсутність єдиної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури що забезпечує надання електронних послуг на основі встановлених вимог
4. відсутність довіри до електронної взаємодії суб'єктів надання адміністративних послуг та суб'єктів звернення
5. низькій рівень готовності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб до запровадження електронних послуг тощо. [2]

Отже, у результаті дослідження виявлено, що оптимізація владно-правової взаємодії суспільства та держави на основі сервісно-орієнтовної діяльності органів публічної влади обумовлює широке використання цифрових технологій у системі публічного управління та впровадження засад концепції цифрового врядування у діяльності об'єднаних територіальних громад як суб'єкта місцевого самоврядування.

1. Набока Л., Мельтюхова Н. організаційно-правове забезпечення надання послуг в об'єднаних територіальних громадах в умовах децентралізації. URL <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Tezy-2018.pdf>.

2. Про схвалення Концепція розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження КМУ від 13 грудня 2010 р. № 2250-р. URL <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80>.

Андрій Чвалюк
доцент кафедри загальноправових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ (м. Дніпро),
кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ПОТРЕБИ УТОЧНЕННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ»

Нормотворчі повноваження Президента України визначено ст. 106 Конституції України, згідно з якою Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази та розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України. Однак через відсутність спеціального закону про нормативно-правові акти, тлумачення поняття «указ Президента України» багато років носило виключно доктринальний характер й ніяких правових наслідків не створювало.

Більшість українських науковців, які досліджували питання інституту глави держави, зокрема його нормотворчі повноваження, звертали увагу на необхідність прийняття спеціального закону про нормативно-правові акти, який, на їхню думку, посприє досягненню доступності й ефективності законодавчих актів [1, с. 135]; встановить єдині вимоги до нормопроектної техніки під час підготовки проєктів правових актів [2, с. 67]; визначить поняття «нормативно-правовий акт» [3, с. 47]; а також розмежує сферу указів та розпоряджень глави держави [4]. У листопаді 2021 року проєкт Закону України «Про правотворчу діяльність» нарешті було прийнято у першому читанні [5]. З урахуванням того, що законодавець вирішив нормативним шляхом закріпити такі поняття як: нормативно-правовий акт, норма права, законодавство України (ч. 2 ст. 8), у нього виникла потреба уточнити, що до системи нормативно-правових актів України входять лише ті укази Президента України, які містять норми права (ст. 9). Зазначене викликає необхідність переосмислити усталене в юридичній науці тлумачення поняття «указ Президента України».

У науковій та навчальній літературі під указом Президента звикли вважати нормативно-правовий [6, с. 480] (*pidше* – правовий [7, с. 307; 8, с. 307]) акт глави держави, який видається з найважливіших питань, віднесених до його компетенції. Також, існує одностайна думка, що укази можуть мати як нормативний, так і ненормативний (правозастосовний характер). Нормативні укази стосуються до невизначеного кола фізичних та юридичних осіб і мають довгострокову дію. Ненормативні укази мають індивідуальне значення.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на те, що якщо проєкт Закону України «Про правотворчу діяльність» буде прийнято у наявній редакції, виникне колізія, пов'язана із відсутністю законодавчих критеріїв розмежування актів Президента на нормативні та ненормативні. Це створить проблему при визначенні юридичної сили та ієрархії нормативно-правових актів. Зокрема, укази Президента правозастосовного характеру можуть, всупереч ст. 16 Закону «Про правотворчу діяльність», отримати вищу силу ніж нормативні постанови Кабінету Міністрів України.

Однак, підстави для виникнення колізії зникнуть, якщо у проєкті Закону України «Про правотворчу діяльність» закріпити офіційне тлумачення указу Президента України, й раз і назавжди визначити його як «правовий або нормативно-правовий акт глави держави, який видається з найважливіших питань, віднесених до його компетенції».

1. Лавренко Д. О. Застосування правотворчої техніки для вдосконалення законодавства України. Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (Дніпро, 10 груд. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. С. 135-136.

2. Скрипнюк О. В., Федоренко В. Л. Нормотворча та нормопроектна діяльність Президента України: поняття, зміст, ключові ознаки / Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення: монографія / О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко, Ю. Г. Барабаш, Я. О. Берназюк та ін. К.: НАДУ, 2011. 344 с.

3. Христова Г. О. Юридична природа актів Конституційного Суду України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2004. 226 с.

4. Берназюк Я. Законодавче регулювання нормотворчої діяльності Президента України: науково-практичний аспект. *Віче*. 2013. №18. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/3849/> (дата звернення: 20.11.2022).

5. Про правотворчу діяльність: проєкт Закону України від 25.06.2021 р. №5707. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72355

6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (енциклопедичний курс): підручник. 2-е вид., перероб. і доп. Х.: Еспада, 2009. 752 с.

7. Кравченко В. В. Конституційне право України: навч. посіб. 3-тє вид., виправл. та доповн. К.: Атіка, 2004. 512 с.

8. Конституційне право України: навч. посіб. Львів: ТОВ «Ліга-прес», 2014. 402 с.